

maar ik ben niet in de gelegenheid de waarheid van dit vermoeden te onderzoeken.

CONSTANTER.

*Fort Eliza Carthago* (VII. bl. 169, Vr. 232). Ik herinner mij nog zeer goed, als knaap de geschiedenis van dit voorval gelezen te hebben, en wel in de dagen van VAN SPELJK, in een der *Vaderl. Letteroefeningen*.

G. P. ROOS.

*Monument door Maarten van Heemskerk opgericht* (VII. bl. 170, Vr. 234). Betreffende het leven van MAARTEN HEEMSKERK en zijne uiterste wilsbeschikking, komt eene vrij uitvoerige beschrijving voor bij C. DE KONING, *Tafereel der stad Haarlem*, dl. IV. bl. 136 en volg.

Volgens J. WOLFF, *Beschrijving van de Groote of St. Bavo'skerk*, heeft de bedoelde trouwplegtigheid op zijn graf sedert 1750 geen plaats gehad.

J. D. B.

*Lied van Bastiaan* (VII. bl. 170, Vr. 235). BASTIAAN, *de goede of de groote BASTIAAN*, is niemand anders dan de duivel, in eigen persoon. Of 't eene woordspeling, hetzij dan met *bast* voor *galg*, hetzij dan met *beest*, *bestie*, is, of wel eene verbasterde uitspraak voor het oude BARLEBAEN, is mij onbekend. De gewone naam voor den duivel is HENDRIK, HEINE, HEINTJE, maar men vindt ook de namen: *Barlebaen*, *Barnebon*, *Berlebos*, *Krensen*, *Roeltje*, *Crebas*, *Pollepel*, *Herman*. Zie L. PH. C. VAN DEN BERGH, *Proeve van een kritisch Woordenboek der Nederl. Mythologie*, op de woorden *duivel*, *tooverij*, enz., die echter, naar 't schijnt, nergens elders de benaming van BASTIAAN voor den duivel gevonden heeft, dan alleen in dezelfde *attestatie* van 1655, waarvan de vrager spreekt. Het bewuste lied is mij geheel onbekend.

CONSTANTER.

*Ontgrondingspenningen* (VII. bl. 170, Vr. 236). Behalve de daar aangehaalde, bestaat er mede een van 17—69, met: *Rotterdam*, groot 78 streepen, overeenkomende met die van 1748. Deze looden penningplaten worden gehouden voor vrijdombewijs, aan de sluizen, bij het invoeren der turf, van de nieuw ontgronde veenen. Men raadplege daarover *Nederl. Jaarboeken*, 1748, bl. 1104, alwaar voorkomt de Ordonnantie van *Holland* en *Westfriesland* op de ontgroning en doorvaart van den turf bij collecten.

D. W. Z.

*Graaf Willem Lodewijk en Anna* (VII. bl. 171, Vr. 237). De afbeelding van zijn praal-

graf is bij EEKHOFF, *Geschiedk. beschrijving van Leeuwarden*, te vinden.

J. D.

L.

[De genealogisten van de familie *Nassau* getuigen, dat de echt van WILLEM LODEWIJK EN ANNA kinderloos bleef.]

*Familiewapens* (VII. bl. 191, Vr. 243). Door eene vriendelijke hand werd ons een cachetafdruk gezonden van het wapen der MESSCHAERTS, in *Noord-Amerika*. 't Schild is *coupé*: boven, van ..... met twee planten naast elkander, die elk aan drie steelen drie bloemen dragen; onder *parti*, 1 van .... met eene lelie; 2 *tiercé*, keel, goud, zilver. Op de scheiding van beide velden, in het onderste veld staat wederom eene lelie. Aanziende helm met de plant als helmteeken; devies: *Unica virtus necessaria*. Door vergelijking met het wapen der MESSCHAERTS hier te lande is ons gebleken, dat het bovenveld *azuur*, en het eerste veld in het *parti* onder *keel* is, terwijl in het getierceerde veld zilver, goud en keel, in plaats van keel, goud en zilver voorkomen.

BESTUURDERS VAN DE NAVORSCHER.

*Haar op de tanden hebben* (VII. bl. 191, Vr. 245). Naast de door PR. medegedeelde gissing over den oorsprong dezer spreekwijze, voeg ik wat J. LUBLINK, *de jonge*, in zijne *Brieven* en *Briefwisseling*, bl. 82, 83, 96, 97, hier over zegt. *Hair* is eene verkorting van *haër* of *hader*, lis, altercatio, zoo als ons *hairig* nog beteekent *litigiosus*, zoodat de spreekwijze een twistgierig wijf aanduidt. Maar Prof. A. YPEIJ dit gevoelen verwerpende wegens de zonderlinge zamenvoeging van denkebeelden, die er dan in dit spreekwoord wezen zou, merkt aan in het *Vaderl. Magazijn van Wetenschap, Kunst en Smaak*, III. N<sup>o</sup>. 3. bl. 425—427, dat deze spreekwijze meestal gebruikt wordt van vrouwen, die zich laten gelden, die durven spreken, en hij ontleent ze van zoodanige, die eenigzins gebaard zijn, en vooral op de bovenlip knevelachtige haren hebben, en dus een manachtig voorkomen bezitten, zoo dat men er meê zou willen zeggen: zij durven iemand staan; zij zijn mannen.

E. A. P.

[Deze laatste verklaring is ook die van G. P. ROOS.]

*Haar op de tanden hebben*. TUINMAN, in zijne *Nederd. Spreekwoorden*, bl. 286, zegt hiervan: »Dit ziet op de barsse knevels, hoedaanige de Zwitsers tot een teken van hunne manhaftigheid plagten te dragen, als waren het slagzwaarden, die zij om hunne ooren konden winden. Dit plagt ook de mode van onze aaloude Duitsche voorvaderen te zijn; doch met dit onderscheid, dat hunne knevels naar beneden hingen,» enz.

J. J. WOLFS.